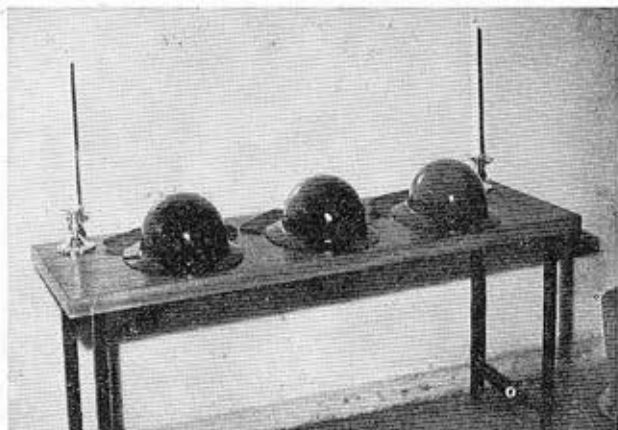

Palonsammutus vaatii raskaita uhreja

Heinäkuun 12—13 päivinä Helsingissä Tilgmannin Kirjapainossa sattunut tulipalo, jossa kolme parhaassa miehuuden iässä ollutta palomiestä äkkiä temmattiin keskeltämme, työpaikaltaan, heidän ollessaan juuri suorittamassa jokapäiväistä, suurta taitoa ja rohkeutta vaativaa työtään, osoitti jälleen järkyttävällä tavalla, kuinka vaarallista ja uhan alaista palonsammutustyö jatkuvasti on. Voitanee sanoa, että tämä työ on tullut yhä vaarallisemmaksi, koska erityisesti viime sotien jälkeen tapahtuneen valtavan, sanoisimme mullistavan kehityksen mukana on tullut markkinoille uusia työ- ja tarveaineita ja kemiallisia ainekokoomuksia, joiden palon- ja räjähdysvaarallisuutta ei toistaiseksi edes riittävän hyvin tunneta. Erityisesti kemiallisella alalla tapahtunut kehitys on tuonut mukanaan vaaroja, jotka — jos olosuhteet sattuvat olemaan tulen irtipääsulle ja palon levenemiselle suotuisat — voivat aiheuttaa mitä järkyttävämpiä ja kauheampia seurauksia. Erityisesti tämä vaara uhkaa sammutusmiehiä.

Nyt kysymyksessä olevan onnettomuustapauksen syytä ei vielä ole selvitetty, tutkimukset ovat kesken. Joka tapauksessa tiedetään, että talossa oli paljon vaarallisia aineita. Haluamatta suinkaan mitenkään heittää varjoa palotarkastusviranomaisiin, herää uusien vastaavanlaisten onnettomuustapausten torjumismielessä ajatus, eikö palosuojelumääräysten noudattamisen valvontaa olisi pyrittävä tehostamaan ja yleensäkin ennakolta ehkäisevään palontorjuntaan kiinnitettävä entistään suurempaa huomiota? Suoritetaanko ja voidaanko yleensä missään maassamme suorittaa palotarkastuksia riittävässä laajuudessa? Voidaanko niitä ulottaa esim. jokaiseen sellaiseen kohteeseen, varastoon ja komeroon, jois-

sa vaarallisia aineita säilytetään? Ei voida ennen kun työhön saadaan lisää voimia! Eri teollisuuslaitoksilla on monia erikoistarpeita ja aineita, joiden vaarallisuudesta eivät esim. laitoksen työntekijät eikä usein johtokaan ole täysin tietoisia. Ei myöskään liene harvinaista, että annettuja paloturvallisuusmääräyksiä pidetään liioiteltuina ja että niitä vastaan purnataan, jopa niitä pyritään kiertämäänkin. Kuitenkin saman kaltainen vaarallinen tilanne voi toistua monessa teollisuuslaitoksessa ja työpajassa koska tahansa. Aineksia suoranaisesti katastrofiin, meillä ennen kokemattomaan suuronnettomuuteen, jossa ihmishengen menetykset eivät olisi suinkaan rajoittuneet kolmeen, oli tässäkin onnettomuustapauksessa kauhistuttavan paljon. Onneksi palokunta onnistui rajoittamaan palon suhteellisen pienelle alalle. Valitettavasti ankarat ponnistukset eivät kuitenkaan voineet enää pelastaa kolmea hyökkäyksen kärjessä ollutta miestä, joilta räjähdys oli katkaissut pelastustien.

Tässä onnettomuudessa, joka vaati, kuten sanottu, kolmen palomiehen hengen ja aiheutti lisäksi useita erittäin vakavia loukkaantumisia, kolme perhettä menetti huoltajansa, viisi lasta isänsä. Tämä onkin onnettomuuden kaikkein murheellisin seuraus, seikka, jota eivät mitkään sosiaaliset toimenpiteet pysty täysin korjaamaan. Kuitenkin on välttämätöntä, että surmansa saaneiden palomiesten perheiden toimeentulo turvataan niin, etteivät nämä joudu tämän raskaan ja korvaamattoman menetyksen lisäksi vielä taloudellisiin vaikeuksiin. Yhteiskunnan velvollisuus on keventää niiden taakkaa, joita tämä onnettomuus kaikkein raskaimmin on koetellut ja jatkuvasti koettelee.

Hautaussaattue ohittamassa surulliputettua taloa, jossa palo-onnettomuus sattui.

Kolmen palomiehen surma Tilgmann Oy:n kirjapainotalon palossa Helsingissä

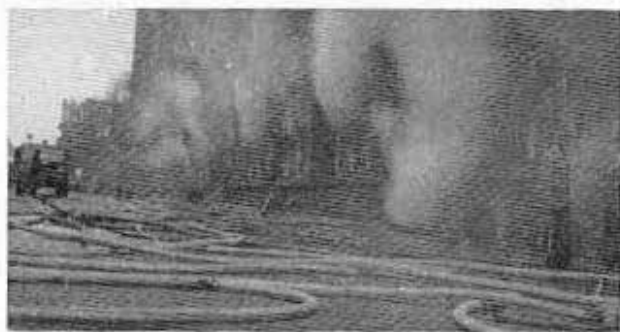
Heinäkuun 12 päivänä 1960 klo 19.48 tuli palo-ilmoitus Helsingin pääpaloaseman hälytyskeskukseen Tilgmann Oy:n kirjapainotalosta, Annankatu 18. Palopaikalle lähetettiin pääpaloasemalta päivystävän palomestari O. Karuvaaran johdolla hyökkäys-, pioneeri- ja ruiskuyksikkö. Saavuttuaan Annankatu 18 portille ilmoitti portinvartija palopaikan olevan Lönnrotinkadun puoleisella sivustalla, jonne osasto välittömästi jatkoikin matkaansa. Tultuaan Lönnrotinkadun puolelle havaittiin portin lähellä olevista kellarin ikkunoista tulevan savua. Samaten tuli savua porttikäytävään sen seinässä olevasta ilmanvaihtoaukosta. Hyökkäysryhmän seuraamana palo-

mestari Karuvaara lähti tiedustelemaan sisäänkäys-tietä kellariin, antaen samalla määräyksen hyökkäys-auton korkeapainesuihkun selvittämiseen pihan puolelle. Kellariin johtavat portaat olivat rakennuksen nurkassa, jota kautta ensitiedustelu suoritettiin. Tällöin havaittiin kellarissa olevan savua, mutta ei tulta. Tultuaan takaisin pihamaalle, oli Karuvaaralle osoitettu rakennuksen keskiosassa olevaa tavarankuljetus-aukon ovea, josta pääsi lähemmäksi palokohdetta. Kun ovet avattiin tuli kellarista sakeaa savua. Koska savun muodostus oli hyvin vahva oli Karuvaara esittänyt palopäällikölle savutuulettimen käyttämistä, johon palopäällikkö olikin antanut suostumuksen. Pio-

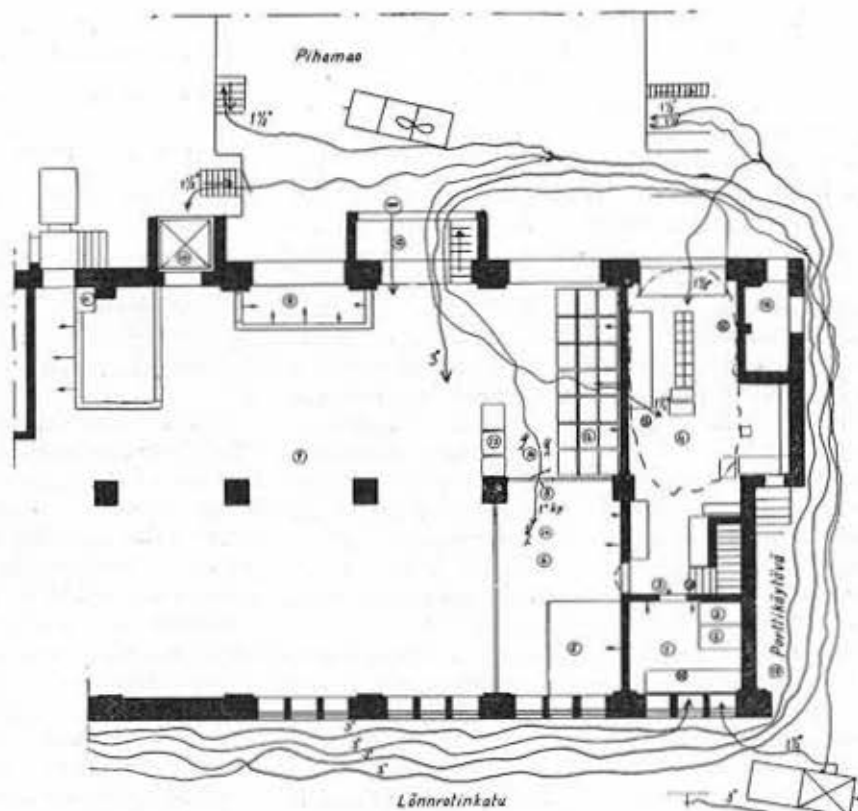
Vas. Hyökkäysvaunu on saapunut palopaikalle ja kalustoa aletaan selvittää.

Alla: Sammutustyö on käynnissä.

Selitykset.

1. Selluloidivarasto.
2. Hyllyköt, joissa säilytettiin selluloidi- ja asetaattilevyjä.
3. Pellitetty ovi.
4. Varastohuone, jonka ilmatilassa varsinainen räjähdys tapahtui. Seinien kaatumissuunnat osoitettu nuolilla. Katossa oleva murtumakoh- ta ympäröity katkoviivalla.
5. 6. Palvisseinillä paperivaras- tosta eroitettut varastohuo- neet.
7. Paperivarasto.
8. Palon alkaessa lukittuna ol- lut ovi.
9. Lakkavarasto.
10. Hissi.
11. Jätepaperikuilu.
12. Paperipaaleja.
13. Pihamaalta kellariin johtava tavarankuljetusluiska, jota kautta palomiehet tunkeu- tuivat kellariin.
14. Paikka, josta surmansa saa- neet palomiehet löydettiin.
15. Selluloidivarastosta johtavan ilmanvaihtokanavan aukko.
16. Yövärtijän huone.
17. Sähköhälyttimet.

neeriauto, joka oli kadunpuolella, siirrettiin pihalle. Samalla annettiin määräys kadunpuoleisten kellari- ikkunoiden särkeämisestä. Samanaikaisesti selvitti ruis- kuauto, joka oli jäänyt Annankadun ja Lönnotin- kadun kulmassa olevalle palopostille, 3" syöttöjohdon palopostista pumpun kautta palopaikalle.

Saatuun summittaiset ohjeet etenemistiestä ole- tettuun palokohteeseen, joka savun perusteella ar- veltiin olevan varastokellarin äärimmäisessä sopessa,

Tavarankuljetusaukko, jonka kautta hyökkäys palokohteeseen ta- pahtui. Etualalla räjähdyksessä murskaantuneen raskaan betoni- katoksen jäännöksiä.

lähti hyökkäysryhmä, johon kuuluivat palokersantti K. Hautamäki sekä palomiehet A. Valkonen ja A. Ruotsalainen kellariin. Miehet olivat varustetut paineilmalaittein sekä varmistettu pelastusköydellä, mu- kanaan he veivät myös korkeapaineletkua. Palokohteeseen johtava tie kulki ensin paperipaalien reunusta- maa käytävää varastohuoneeseen (piirroksessa N:o 6), jossa oli lukittu puuovi, ja tämän jälkeen olisi vielä pitänyt mennä kahden oven kautta päästäkseen itse kohteeseen. Hyökkäysryhmän lähtiessä ruvettiin selvittämään tuuletinta kellarin oviaukkoon ja palo- mestari Karuvaara lähti seuraamaan hyökkäysryh- mää. Koska letku, jossa ei vielä ollut vettä, oli ta- kertunut portaiden alaosaan käytävän kulmaan, jäi Karuvaara sitä "lappaamaan". Tällöin hän tunsi, että vesi oli tulossa, mutta samalla tapahtui valtava räjähdys, jonka voimasta hän paiskaui lattiaan lou- katen kylkensä. Liikuntakyvyttömänä oli hän vetäy- tynyt pitkän lastausluiskaa ylös oviaukolle, johon oli jäänyt makaamaan siksi kunnes hänet siitä autettiin pois. Hyökkäysryhmän kohtalosta ei tällöin ollut mi- tään tietoa. Räjähdys tapahtui klo 20.04. Tällöin tuli uusi hälytysilmoitus Tilgmannin hälytyslaitteesta pääpalosemalle.

Räjähdysketkellä oli palomies A. Valkonen va- rastohuoneessa N:o 6, palokersantti K. Hautamäki ja palomies A. Ruotsalainen em. huoneen ulkopuo- lella paperipaalien reunustamassa käytävässä (ruu- miiden löytöpaikat). Ruumiinavauspöytäkirjojen mu- kaan ovat Hautamäki ja Ruotsalainen saaneet iskun päähänsä niin, että olivat menettäneet tajuntansa. Lisäksi he olivat jääneet paperipaalien puristukseen. Valkosella oli sääriluun murtuma ja hän oli toden-

näköisesti tajuttomana. Hän oli palanut kokonaan. Tapahtumahetkellä olivat kellarioviaukon edessä pihamaalla palopäällikkö *Tor Sundquist*, palokorpraali *T. V. Järvinen*, palomies *F. Lehtonen* sekä vuosilomasijaiset *R. Jäppinen*, *E. Kuisma*, *M. Vilki*, *P. Sainio*, *A. Sirke* ja *V. Parikka*, jotka kaikki loukkaantuivat paineaallon vaikutuksesta. Vähän sivumalla olleet palokersantti *L. Mäkinen*, palokorpraali *G. Strömbergin* ja palomies *P. Lasilan* oli paineaalto heittänyt nurin ja huumannut heidät hetkeksi. Huumauksesta toivuttuaan ja nähtyään pihamaalla makaavat, tiedottomassa tilassa olevat, olivat he tarkastaneet uhrien tilan ja todettuaan tilanteen oli *Mäkinen* vanhimpana paikalla olevana antanut määräyksen suorittaa "katastrofihälytyksen". Tämän jälkeen ja tietäen, että kellariin oli mennyt palomiehiä, olivat he pyrkineet kellarissa olevien uhrien luo. He eivät päässeet kuitenkaan pitemmälle kuin kellarin tasanteelle, sillä tien tukkivat paperipaalit sekä voimakkaat liekit. Ollen ilman suihkua heidän oli peräännyttävä, sillä hyökkäysryhmän mukanaan viemä letku oli jäänyt paperipaalien alle.

Kun räjähdys-onnettomuudesta oli radiopuhelimitse tiedoitettu pääpaloaseman hälytyskeskukseen, lähetettiin onnettomuuspaikalle heti pääpaloaseman tapaturma-auto sekä annettiin Kallion sairausautoasemalle määräys lähettää kaikki sairaankuljetusautot tapahtumapaikalle ja kehoitettiin ilmoittamaan sairaaloille tapauksesta, jotta ne olisivat vastaanottovalmiina. Sairaankuljetusautot lähetettiin onnettomuuspaikalle klo 20.06. Kun oli tullut uusi tiedoitus tapahtumapaikalta, jolloin ilmoitettiin, että palopäällikkö ja palomestari sekä suurin osa sammutusmiehistöstä ovat loukkaantuneet ja että tarvitaan apuvoimia, hälytettiin Kallion paloasema paikalle. Sieltä lähtikin klo 20.12 kolme autoa sekä letkuauto paikalle, samanaikaisesti tiedoitettiin tapahtuneesta onnettomuudesta allekirjoittaneelle. Tiedon saatuaan lähdin heti onnettomuuspaikalle yhdessä palomestarin v.s:na

toimineen apulaispalotarkastaja *Willingin* kanssa. Paikalle tultuani totesin,

että toimitalon kaikki kadunpuoleiset ikkunat ensimmäisestä kerroksesta olivat rikki ja ikkunaukoista tuprusi savua,

että tuli oli valloillaan ensimmäisen kerroksen itäosassa,

että varastokellarissa riehui tuli,

että pihamaan alla oleva laaja paperivarasto oli tulussa ja

että pihalla oleva letku oli käyttökelvoton.

Saatuani palokersantti *Mäkiseltä* tietää, että varastokellarissa mahdollisesti oli kolme palomiestä, jotta he olivat yrittäneet pelastaa, pääsemättä kuitenkaan esteiden ja liekkien takia eteenpäin, saivat Kallion sammutusyksiköt, jotka olivat saapuneet paikalle, tehtäväkseen selvittää lisää kaksi palopostia toisen Vanhan kirkon kohdalta ja toisen Bulevardin—Annankadun kulmasta. Samanaikaisesti järjestettiin osa miehistä pelastustöihin, johon koko huomio aluksi kiinnitettiin. Kutsututin vielä lisävoimia paikalle. Klo 20.25 lähtivät Käpylän, Munkkiniemen ja Pitäjänmäen sammutusyksiköt asemapaikoiltaan sekä vähän myöhemmin 7 VPK:aa.

Pelastustyö osottautui kuitenkin hyvin vaikeaksi, sillä uhrien luo ei päästy ennenkuin esteet oli raivattu ja tulen valta saatu taltutetuksi. Kellarin oviaukon tukki painava betonikatot, jonka rautaiset kannatintuet oli kaasuleikkauksella katkaistava. Tämän jälkeen paperipaaliesteet vedettiin miesvoimin ylös. Runsaan tunnin työskentelyn jälkeen saatiin esteitä poistetuksi niin paljon, että päästiin uhrien luo, mutta apu tuli liian myöhään. Pelastustyön aikana oli pelättävissä uusia räjähdyksiä, sillä kellarissa oli myös lakka- ja väriainetarastot. Lisävoimien tultua voitiin ryhtyä suorittamaan sammutustyötä täydellä teholla. Pihamaan alla olevaan paperivarastoon suunnattiin kahta eri tietä suihkut, joilla onnistuttiinkin katkaisemaan palon leviäminen Annankadun puolelle. Samaten ensikerroksessa oleva palo saatiin sammutetuksi. Sammuttajat joutuivat koko ajan työskentelemään pukeutuneina paineilmalaitteisiin, jonka takia paikalle perustettiin pullojen vaihtosama. Tyhjät pulloet lähetettiin pääpaloasemalle täytettäväksi, jossa palon aikana täytettiin 200 pulloa. Varsinainen palo saatiin sammutetuksi klo 1.00 mennessä, mutta jälkisammutus kesti klo 6.00 asti.

Aikaisemmin mainittujen loukkaantuneiden lisäksi jouduttiin myöhemmässä vaiheessa lähettämään vielä sairaalaan 6 miestä, jotka olivat saaneet pienempiä vammoja räjähdysten aikana tai tunsivat itsensä pahoinvoiviksi. Palomiesten lisäksi oli, poliisin ilmoituksen mukaan, viety sairaaloihin 17 henkilöä, jotka olivat saaneet vammoja kadulla pääasiassa lasinsirpaleista, lukuunottamatta erästä pikku tyttöä, joka oli vaikeasti loukkaantunut pihamaalla.

Lukijat tietenkin haluavat tietää mistä näin valtava räjähdys johtui. Tähän en voi vielä antaa lo-

Järkyttävä näky ennen ambulanssin tuloa

Kauko Hautamäki

Aaro Ruotsalainen

Antti Valkonen

Palo-onnettomuuden uhrit:

Palokersantti Kauko Hautamäki oli syntynyt Peräseinäjoella 25. 1. 1917 ja tullut palolaitoksen palvelukseen v. 1946. Palokorpraaliksi hänet nimitettiin v. 1954 ja kersantiksi 1959. Ammattialansa tietoja hän täydensi monilla kursseilla, mm. palopäälystökoulussa. — Palokersantti Hautamäki oli Helsingin kaupungin palolautakunnan jäsen. Hän toimi mm. palomiesten ao:n toimikunnan jäsenenä ja pääluottamusmiehenä v. 1958. Viimeksi hän kuului Helsingin Palolaitoksen esimiehet ry:een, oli HPU:n johtokunnan jäsen 1956—59 ja palolaitoksen matkustusseuran rahastonhoitaja samoina vuosina. Hän oli maamme parhaita jousiampujia ja alan uranuurtajia palomiesten piirissä. Ansoistaan hänelle oli myönnetty VM I lk ja II lk sekä paloristi päivämäärällä 23. 7. 1960. Häntä jäi suremaan vaimo.

Palomies Aaro Ruotsalainen oli syntynyt 4. 8. 1931 Varpaisjärvellä ja tullut Helsingin pa-

laitoksen palvelukseen kesälomasijaiseksi 1955 ja nimitetty vanhemmaksi palomieheksi 1957. Hän suoritti eräitä alan kursseja, oli tunnettu palomiesurheilija, mm. palomiesten Suomen mestari painonnostossa v. 1959. Hiihto oli myös hänen mieliharrastuksiaan. Palomies Ruotsalaista jäivät suremaan vaimo ja 3 pientä lasta.

Palomies Antti Valkonen oli syntynyt 29. 11. 1926 Hankasalmella, tullut Helsingin palolaitoksen palvelukseen 1950 ja nimitetty vanhemmaksi palomieheksi v. 1953. Palomies Valkonen oli rohkea ja riuksa palomies, joka sumeilematta kävi tulen kimppuun. Niinpä hänelle jo vuosikautia oli uskottu hälytyksissä vaativa, hyökkäysryhmän kärkimiehen tehtävä. Palomies Valkosta jäivät suremaan vaimo ja 2 pientä lasta. — Myös Aaro Ruotsalaiselle ja Antti Valkoselle myönnettiin paloristi 23. 7. 60.

pullista vastausta, koska poliisitutkimukset ovat kesken. Täydellinen selostus voidaan antaa sitten kun tutkimukset ovat päättyneet. Tähän asti esille tulneiden seikkojen perusteella voidaan todeta, että *palo oli alkanut varastosta N:o 1, jossa säilytettiin mm.*

selluloidilevyjä (määrästä ja kokoomuksesta ei ole vielä täyttä selvyyttä), joissa oli todennäköisesti tapahtunut itsesytytys. Koska varastossa oli ainoastaan pieni seinäventtiili eivät kaasut päässeet tätä kautta purkautumaan ulos, vaan olivat ne tunkeutuneet varasto-osastoon N:o 4:än, jonka tiiliseinä erotti varsinaisesta paperivarastosta. Tässä osastossa tapahtui räjähdys. Räjähdysten voimasta murtui 18 sm paksuinen betonikatko piirroksen osoittamalta alueelta, tiiliseinät hajosivat ja paperipaalinot kaatuivat laajalta alueelta. Samalla tuli levisi paperivarastossa ja koska sammutustöihin ei ollut heti tilaisuus ryhtyä pääsi palo levenemään laajaksi. Lisäksi oli talon 4" vesijohtoputki katkennut, joka vika havaittiin vasta myöhemmässä vaiheessa, ja vettä oli valunut runsaasti palokohteen ulkopuolella olevaan varastokellariin aiheuttaen huomattavat vesivahingot.

Mainittakoon, että *varastokellarin tämä osa, jossa palo sattui, ei ollut sprinklattu, vaan se oli varustettu*

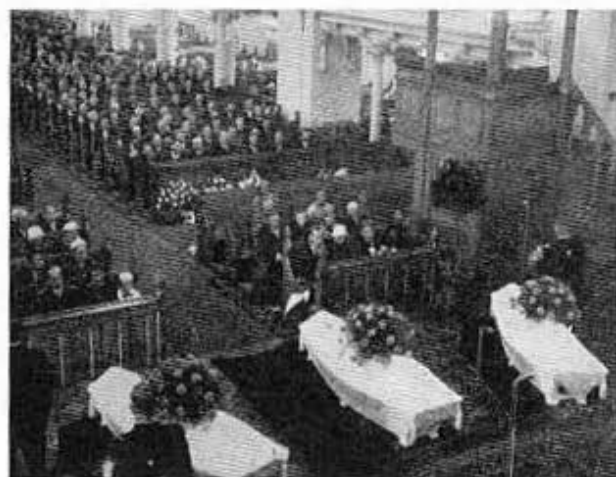
Palok. Verner Järvinen ja palomies Jäppinen seuraavat paareiltaan surukulkueen menoa.

ainoastaan sähköhälyttimillä. Annankadun puoleiset varastotilat ovat varustetut sprinklerverkostolla. Todettakoon vielä lopuksi, että sammutustöihin osallistuneet, huolimatta siitä, että kolme heidän toveriaan oli saanut järkyttävän lopun velvollisuuttaan täyttäessään ja että oli olemassa uusien räjähdysten vaara, yrittivät vaaraa uhmata kaikkensa saadakseen tulen vallan rajoitetuksi, jonka johdosta Sisäasiainministeri on myöntänyt sammutustyön aikana osoitetusta urheudesta paloristin palokersantti Leo Mäkiselle, palokorporaali Gunnar Strömbergille ja palomies Paul Lassilalle. — Vakavasti loukkaantuneen palopääll. Sundquistin toipuminen on edistynyt suotuisasti. Palokorpr. Verner Järvisen täydellisestä toipumisesta on toiveita. Palomestari Karuvaara ja muut loukkaantuneet ovat jo palanneet palvelukseen.
Allan Harne

Muistotilaisuudesta pääpaloaseman voimistelusalissa. Vas. rouvat Ruotsalainen, Hautamäki, Valkonen ja Jauros.

MIELIINPAINUNUT SURUJUHLA

Siunaustilaisuus Johanneksen kirkossa.

Hallitussihteeri Arno Hannus ja palotark. J. Limon laskevat sisäasiainministeriön seppeleen.

Tilgmannin palossa järkyttävällä tavalla seuriansa saaneet palokersantti Kauko Hautamäki, palomies Antti Valkonen ja palomies Aaro Ruotsalainen siunattiin viimeiseen lepoon vaikuttavin menoin Johanneksen kirkossa sunnuntaina 23. 7. klo 14 alkaneessa siunaustilaisuudessa. Kirkko oli kukin, kynttilöin ja laakerein saatettu suruasuun. Tilaisuus alkoi musiikkir. T. Äikään soittamalla J. S. Bachin urkukoraalilla "Oi rakkain Jeesukseni", minkä jälkeen palokunnan soittoakusti soitto kapellimestari T. Lehtelän johdolla von Kothern'in Hymnin. Kun oli veisattu virrestä 362 kaksi säikeistöä, suoritti pastori Paavo Kiuru ruumiinsuonauksen. Pastori Kiuru oli ottanut siunauspuheensa lähtökohdaksi Pietarin 1. kirjeen 5:n luvun 7:n jakeen sanat "Heittäkää kaikki murheenne hänen päällensä, sillä hän pitää teistä huolen". Puhuja totesi, että tänä päivänä on Johanneksen kirkko täytynyt suruväestä. Tällä samalla tienoolla, jossa kirkko kohottaa taivaalle torninsa, kohoo myös suruliputettu palotorni. Usein olemme kulkeneet tuon tornin ohi ja sydämemme on sykähtänyt, kun olemme ajatelleet: tuolla ovat miehet lähtövalmiina heti kun hälytyskello soi. Se saattaa soida päivällä tai yöllä, aina on lähdettävä. Lähtiessään miehet tietävät, että on kiiruhdet-

Suomen Palosuojeluyhdistyksen edustajat, lakit.lis. Ohman ja dipl.:ns. Antman laske massassa seppelettä.

tava, sillä ihmiselämä saattaa olla vaarassa. — Tänään on kirkkomme kuorissa kolme arkkuja. Nämä miehet täyttivät velvollisuutensa, he uhrasivat henkensä etsiessään sakan savun läpi tulipesäkettä. He saivat sankarikuoleman lähdettyään ensimmäisinä suorittamaan tehtävänsä. — Olemme saapuneet osoittamaan heille kiitollisuutta siitä, mitä he ovat tehneet hyväksemme. Olemme saapuneet myös siksi, että muistaisimme ne kolme perhettä, joihin puoliso ei enää palaa, ne lapset, jotka turhaan odottavat isää. — Tiedämme, että ihmisen lohdutus on voimaton, lämpöisinkin sydän ja parhainkin sana jää kylmäksi, kun ihminen murhetta kantaa. Tarvitaan Jumalaa ja Hänen sanaansa, jossa kehoitetaan heittämään kaikki murheet Hänen päällensä. — Puheensa päätteeksi hän suoritti viimeisen palveluksen näille sankareille, jotka elämänsä uhraten vartiopaikalleen kaatuivat, siunasi heidät.

Virren 582 jälkeen laskivat omaiset kukkatervehdyksensä arkulle. Kapellimestari T. Lehtelä soitti sellolla Bachin Arioson, minkä jälkeen laskettiin mm. Helsingin kaupunginhallituksen, palolautakunnan ja palolaitoksen seppel, jonka toivat kaupunginhallituksen varapuheenjohtaja Yrjö Rantala, palolautakunnan puheenjohtaja Onni Vanhala ja apulaispalopäällikkö Harri Virranne, rakennusmestari Vanhalan puhuessa vainajien muistolle. Palolautakunnan jäsenten seppelien toivat lautakunnan jäsenet Hopeavuori, Wilkman ja Santanen, sisäasiainministeriön seppelien hallitusneuvos Arno Hannus ja palotarkastaja J. Limon, Uudenmaan lääninhallituksen seppelien poliisitarkastaja Caven ja lääninpalotarkastaja A. Harne. Edelleen laskettiin seppeleet työtovereiden, Helsingin palomiesten ammattiosaston, Helsingin palolaitoksen esimiehet ry:n ja palokunnan urheilijoiden puolesta. Palossa loukkaantunut palomestari Oiva Karuvaara toi oman kukkatervehdyksensä jokaiselle arkulle. Tilgmannin Kirjapainon seppelien laskivat toimitusjohtaja H. O. Ylikangas, johtaja T. Lindman ja teknillinen johtaja C-I. Bråkenhielm, ensisimainnut puhuessa.

Seppeleitä laskettiin vielä mm. Suomen Palosuojeluyhdistyksen, Palokuntien Keskusliiton, Vaasan kaupungin palokunnan, Turun kaupungin palokunnan henkilökunnan, Tampereen palolautakunnan ja vakinaisen palokunnan, Hangon palokunnan, Helsingin mlk:n palolautakunnan, Kotkan

vakinaisten palomiesten, Helsingin VPK:n, Imatran vakinaisen palokunnan ja Puistolän VPK:n sekä Helsingin Käsityö- ja Pienteollisuusyhdistyksen puolesta.

Virren 600 jälkeen surumarssin soidessa kantoivat työtoverit arkut palomiesten muodostamaa kunniakujaa myöten autoihin. Juhlava hautausmaatto lähti läpi kaupungin Läntiselle hautausmaalle edessä palokunnan soittokunta, jota seurasivat ruumisautot, omaisten autot, palolaitoksen päällystö, kunniaosasto palomestari A. Winqvistin johdolla, seppelien kantajat sekä kohtalokkaassa palossa avustaneet kolme paloautoa. Kulkue ohitti pääpaloaseman, jonka pihalla päivystävä osasto teki kunniaa, jatkoi sitten Korkeavuorenkatua Pohj. Esplanadille ja Lönnrotinkadulle ohittaen suruliputetun Tilgmannin kirjapainotalon sekä edelleen hautausmaalle, missä arkut laskettiin yhteishautaan.

Riipaiseva näky oli ruumissaattueen saapuessa hautausmaalle, kun Marian sairaalassa hoidettavana parhailaan olleet, samassa onnettomuudessa loukkaantuneet palomiehet, palokorpraali Verner Järvinen ja palomies Rauno Jäppinen olivat ruillatuoleissa sairaalan kohdalla Lapinlahdenkadulla jättämässä viimeisiä jäähyväisiä surmansa saaneille tovereilleen. Monet silmät kastuivat heidän seurattessaan sairaala-asuihin pukeutuneiden Järvisen ja Jäppisen korutonta tervehdystä, ja vaikeata näytti olevan näiden jämerien palomiestenkin pidättää kyynelitään.

Runsaasti saattoväkeä oli kerääntynyt myös hautausmaalle. Vaikuttavan ja kauniin surujuhlan päätteeksi soitti palokunnan soittokunta kukkamereksi muodostuneiden hautakumpujen äärellä.

Vainajien muistohetkeä siirryttiin viettämään pääpaloaseman suojiin. Tässä tilaisuudessa annettiin sisäasiainministeriön myöntämät paloristit haudan lepoon kätkeyville Hautamäelle, Valkoselle ja Ruotsalaiselle, joille myönnetty paloristit jäävät palolaitoksen haltuun. Sisäasiainministeriön puolesta ojensivat hallitusneuvos Arno Hannus ja palotarkastaja J. Limon paloristit lisäksi palokersantti Leo Mäkilälle, palokorpraali Gunnar Strömbergille ja palomies Paul Lassilalle, jotka olivat oman henkensä vaarantaen yrittäneet pelastaa menehtyneitä tovereitaan. Vainajien muistolle puhui tilaisuudessa apul.palopäällikkö Harri Virranne.

Helsingin kaupungin ja palolautakunnan sekä palolaitoksen edustajat suorittamassa viimeistä tervehdystä. Oik. kaupunginvaltuuston varapuheenjohtaja, sosiaalijohtaja Rantala, palolautak. pj. Vanhala ja apulaispalopäällikkö Virranne.

Työtovereiden, Helsingin Palolaitoksen henkilökunnan seppelien laskivat apulaispalomestari Erkki Saksa, palokersantti Heimo Valve (vasemalla) ja palomies Reino Hellin.

Keräys surmansa saaneiden palomiesten perheiden hyväksi

Helsingin Sanomat toimeenpani keräyksen Tilgmann Oy:n palossa surmansa saaneiden palomiesten perheiden hyväksi. Helsingin pääpaloasemalla 6. 9. 60 järjestetyssä tilaisuudessa Sanoma Oy:n apulaistoimitusjohtaja *Aatos Erko* luovutti keräyksen tuoton 1.637.776 markkaa Helsingin kaupungin palokunnan rahastolle jaettavaksi edelleen k.o. perheille. Rahaston puolesta summan ottivat vastaan apulaispalopäällikkö *Harri Virranne*, talouspäällikkö *N.-G. Härkäpää* ja palomestari *Olli Lyly*. Apul. palopäällikkö *Virranne* kiitti saajien puolesta Helsingin Sanomia ja kaikkia lahjoittajia, joita osallistui keräykseen aina ulkomailta saakka. Summa koituu huomattavaksi avuksi omaisille vaikean ajan yli siirryttäessä ja samalla se on kaunis tunnustus sille työlle, jota palokunnat suorittavat.

Suurimmista lahjoituksista mainittakoon seuraavat:

Vakuutusosakeyhtiö Pohjola	200.000:—
Helsingin Sanomat	100.000:—
Viikkosanomat Oy.	100.000:—
Ilta-Sanomat	50.000:—
Valitut Palat	25.000:—
Pohjoismaiden Yhdyspankki	100.000:—
Oy. Stockmann Ab.	50.000:—
Suomen Kirjatyöntekijäin Liitto	50.000:—
Colombian Kahvi Oy.	25.000:—
Suomen Merivakuutus Oy.	25.000:—
George Angus & Ltd., Lontoo	20.000:—

Palokunnat ja palokuntalaiset keräsivät keskuudestaan seuraavat summat:

Vaasan Palomiehet 50.000:—, Tikkurilan Silkin VPK 5.000:—, Pukimäen VPK 5.000:—, Imatran kauppalaan vak. palokunta 17.775:—, Inkeroisten VPK 1.000:—, Pöytänaisten leiri Varala 3.650:—, Mikkelin kaup. palokunta 9.900:—, Porin Vak. Palomiesten yhdistys 5.000:—, Tuomarilan VPK 1.000:—, Raision tehtaitten palokunta 8.550:—, Karhulan kauppalaan palomiehet r.y. 5.000:—, Järvenpään puolivakainainen palokunta 6.000:—, Nokian vakainaiset palomiehet 5.000:—, Hyvinkään Kone Oy:n palomiehet 2.150:—, Porvoon vakainainen palokunta 5.900:—, Oulun VPK-säätiö 6.000:—, Pakinkylän VPK r.y. 2.000:—, Kristinestads Brandkärsklubb 2.000:—, Keravan kauppalaan palok. henkilöstö 7.000:—, Riihimäen kaupungin palomiehet 15.000:—, Salon Kalkkitehtaan palokunta 2.200:—, Heinolan Palomiehet 10.000:—, Asolan VPK — Liekkisiskot 2.000:—, Rovaniemen vakainaiset ja vapaaehtoiset palomiehet 8.700:—, Lappeenrannan Palolaitoksen henkilökunta 7.000:—, Harjunalustan VPK 3.000:—, Kuopion kaup. palokunnan henkilökunta 6.700:—, Kajaanin vak. palok. henkilökunta 10.000:—, Hämeenlinnan VPK 5.000:—, Lauritsalan VPK 4.000:—, Marjaniemen VPK poikaosasto 500:—, Karstulan VPK 5.000:—, Hyvinkään kaupungin VPK 2.000:—, Säteri Oy:n tehdaspalokunta 20.000:—, Marjaniemen VPK 1.500:—, Oulun kaup. palokunnan henkilökunta 11.100:—, Iitin VPK Kausalan osasto 1.000:—, Tampereen vakainaiset palomiehet 16.000:—, Lauttasaaren VPK:n jäsenet 10.000:—, Lammin k.k:n VPK 1.000:—, Savonlinnan Vak. Palomiesten yhdistys 2.000:—, Keuruun VPK 5.923:—, Oulaisten kunnan VPK 3.000:—, Kouvolan palolaitoksen henkilökunta 6.500:—, Pukaron VPK 10.000:—, Varkauden Palomiehet 5.000:—, Tornion VPK 3.000:—, Brandmanna Föreningen i Jakobstad 10.000:—, Rantasalmen VPK 2.000:—, Askolan VPK 5.000:—, H:n mlk:n palo-osast. henkilökunta 2.500:—.

Tämän keräyksen kokonaistulo oli, kuten edellä jo mainittiin, 1.637.776 markkaa.

Helsingin kaupungin vakainaisen palokunnan henkilökunta on keskuudestaan kerännyt samaan tarkoitukseen mk 314.707:—.

Näiden lisäksi on saatu joitakin yksityisiä lahjoituksia ja Johanneksen ja Keski-Helsingin seurakuntien jumalanpalveluksissa kannettuja kolehtiituloja.

Merkittävä uudestijärjestelysuunnitelma Ruotsin paloalalla

Uumajassa viime kesäkuun 14 p:nä pidetyssä Ruotsin palosuojeluyhdistyksen ja palokuntien valtakunnanliiton yhteisessä vuosikokouksessa mainittujen järjestöjen yhteinen puheenjohtaja, maaherra *Allan Nordenstam* antoi avajaispuheessaan julkisuuteen merkittävän uudestijärjestelysuunnitelman, joka tosin on ollut vireillä jo pitemmän aikaa, mutta vasta nyt virallisesti saatettiin julkisuuteen. Maaherra Nordenstam näet ilmoitti, että mainittujen järjestöjen johtokunnat ovat päättäneet yhteisesti tutkituttaa mahdollisuuksia liittää p.o. järjestöt yhteen ja taten saavuttaa sekä keski-työstä työssä että taloudellisia etuja. Päätöstä perustellaan mm. sillä, että joskin suurin piirtein voidaan määritellä mainittujen järjestöjen työkenttien välinen raja, on myönnettävä, että ehkäisevällä ja sammuttavalla palontorjunnalla nykypäivinä on tavattoman paljon yhtymäkohtia ja monien ongelmien käsittelyssä ja ratkaisussa on samanaikaisesti huomioitava myös "toisen työosan" näkemykset ja edellytykset. Myöskin johtokunnat toteavat, että kummankin järjestön aktiiviset johtohenkilöt ja taloudelliset kannattajat useassa tapauksessa ovat samoja, joten ei tunnu tarkoituksenmukaiselta jatkuvasti hajottaa varoja ja voimia kahden eri järjestön ylläpitämiseen.

Edellä selostettu päätös ei siis toistaiseksi tarkoita muuta, kuin yhteenliittämismahdollisuuksien selvittämistä, mutta jo tämäkin on suuntaa osoittava ja tositalanteeseen perustuva ennakkoluuloton toimenpide tärkeässä kysymyksessä.